

בעניין:

המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
– ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד עביר ג'ובראן-דפוור (מ"ר 44346) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או נאסר עודה (מ"ר 68398) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או נדיה דקה (מ"ר 66713) ו/או אלירן בללי (מ"ר 73940)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נ ג ד -

הממונה על חופש המידע, משטרת ישראל

פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)
דרך מנחם בגין 154, ת"א (בית קרדן)
ת.ד. 33260 מיקוד 6492107
טל: 073-3736262 פקס: 02-6468017

המשיבה

עתירה מינהלית

מוגשת בזאת עתירה לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע** או **החוק**). בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה להשיב לבקשה (להלן: **הבקשה**), שעניינה קבלת מידע אודות מעצר ימים של קטינים תושבי קבע בירושלים המזרחית בין השנים 2016-2014.

הבקשה בגינה מוגשת עתירה זו היא בקשה על פי חוק חופש המידע, שהוגשה למשיבה עוד ביום 6.9.2016. ברם, על אף שחלפו למעלה משלושה חודשים ממועד הגשת הבקשה, היא טרם נענתה, וזאת בניגוד להוראות החוק.

העתק מבקשת חופש המידע של העותרת מיום 6.9.2016 מצורף ומסומן ע/1.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותרת (להלן גם: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**), היא עמותה רשומה, אשר שמה לה למטרה, בין היתר, להגן על זכויותיהם של תושבי השטחים ותושבי ירושלים המזרחית שנפלו קורבן להתעמרות או קיפוח על ידי רשויות המדינה. מאז הקמתו בשנת 1988 ועד היום, טיפל המוקד בעשרות אלפי פניות באמצעות פניה לרשויות המדינה ובאמצעות פעילות משפטית, הן בייצוג מתלוננים והן כעותרת ציבורית. כמו כן עוסק המוקד בהוצאת דוחות תקופתיים ודוחות נושא כחלק ממטרותיו הציבוריות, ורצונו לממש את העיקרון הדמוקרטי של זכות הציבור לדעת.
2. המשיבה 1 היא הממונה על חופש המידע מטעם משטרת ישראל, המופקדת על מתן מענה לפניות שהופנו אליה על פי החוק.

עניינה של הבקשה

3. עניינה של עתירה זו באי מתן מענה לבקשת חופש מידע לקבלת נתונים אודות מעצר ימים (טרם הגשת כתב אישום או השמה במעצר מינהלי) של קטינים תושבי קבע מירושלים המזרחית בתקופה שמינואר 2014 ועד אוגוסט 2016.
4. העותרת ביקשה מהמשיבה לדעת: כמה קטינים תושבי קבע מירושלים המזרחית נעצרו בכל אחד מהחודשים החל מינואר 2014 ועד אוגוסט 2016 (כולל), וזאת בחלוקה לשלוש קבוצות הגיל. היינו: כמה קטינים מגיל 14 ומעלה נעצרו בכל חודש? כמה קטינים מגיל 12 ועד מתחת לגיל 14 נעצרו בכל חודש? כמה קטינים מתחת לגיל 12 נעצרו בכל חודש?
5. העותרת ביקשה בנוסף לקבל נתונים באשר להחזקה במעצר ימים (טרם הגשת כתב אישום או מעצר מנהלי), של קטינים תושבי קבע מירושלים המזרחית בני 14 ומעלה, בנפרד לכל אחת מהשנים 2014-2015 (היום הקובע הוא יום המעצר), וזאת בחלוקה הבאה:
 - א. כמה קטינים **בני 14 ומעלה** הוחזקו **במעצר ימים** לפרק זמן של **עד 24 שעות** סך הכול, החל מהמועד בו נעצרו? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
 - ב. כמה **בני 14 ומעלה** הוחזקו **במעצר ימים** לפרק זמן **שמעבר ל-24 שעות ועד ל-48 שעות סך הכול**, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
 - ג. כמה **בני 14 ומעלה** הוחזקו **במעצר ימים** לפרק זמן **שמעבר ל-48 שעות ועד ל-10 ימים סך הכול**, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ד. כמה בני 14 ומעלה הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-10 ימים ועד ל-15 יום סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ה. כמה בני 14 ומעלה הוחזקו במעצר ימים לתקופה שמעבר ל-15 יום ועד ל-20 יום סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ו. כמה בני 14 ומעלה הוחזקו במעצר ימים לתקופה שמעבר ל-20 יום? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מתוכם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ז. כמו כן, בנוגע לנתונים, שהתבקשו לעיל, באשר לשחרור בחלופות מעצר, בקשה העותרת לדעת לגבי כל שנה בנפרד, כמה קטינים שוחררו בכל אחד מסוגי חלופות המעצר הקיימות, בכלל זה מעצר בית, שחרור בערבות, הרחקה, מעצר בית בתנאים מגבילים, פנימייה, מעונות שיקום, וכו'.

6. העותרת ביקשה מהמשיבה לקבל נתונים באשר להחזקה במעצר ימים (טרם הגשת כתב אישום או מעצר מנהלי), של קטינים תושבי קבע מירושלים המזרחית מתחת לגיל 14, בנפרד לכל אחת מהשנים 2014-2015 (המיון לפי תאריך התחלת שנת המעצר וזאת על מנת להימנע מכפילויות), וזאת בחלוקה הבאה:

א. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן של עד 12 שעות סך הכול, החל מהמועד בו נעצרו? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ב. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-12 שעות ועד ל-24 שעות סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ג. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-24 שעות ועד ל-48 שעות סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ד. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-48 שעות ועד ל-10 ימים סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ה. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-10 ימים ועד ל-15 יום סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

ו. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לתקופה שמעבר ל-15 יום ועד ל-20 יום סך הכול, החל ממועד מעצרים? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.

- ז. כמה קטינים מתחת לגיל 14 הוחזקו במעצר ימים לתקופה שמעבר ל-20 יום? העותרת מהמשיבה לפרט כמה מתוכם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ח. כמו כן, בנוגע לנתונים, שהתבקשו לעיל, באשר לשחרור בחלופות מעצר, העותרת ביקשה לדעת לגבי כל שנה בנפרד, כמה קטינים שוחררו בכל אחד מסוגי חלופות המעצר הקיימות, בכלל זה מעצר בית, שחרור בערבות, הרחקה, מעצר בית בתנאים מגבילים, פנימייה, מעונות שיקום, וכו'.
7. העותרת ביקשה מהמשיבה לקבל נתונים באשר להחזקה במעצר ימים (טרם הגשת כתב אישום או מעצר מנהלי), של כלל הקטינים תושבי קבע מירושלים המזרחית, בכל קבוצות הגיל, בכל אחד מהחודשים מספטמבר 2015 ועד אוגוסט 2016 (כולל) (היום הקבוע הוא יום תחילת המעצר), וזאת בחלוקה הבאה:
- א. כמה קטינים הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן של עד 24 שעות סך הכול, החל מהמועד בו נעצרו? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ב. כמה קטינים הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-24 שעות ועד ל-48 שעות סך הכול, החל ממועד מעצרו? העותרת ביקשה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ג. כמה קטינים הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-48 שעות ועד ל-10 ימים סך הכול, החל ממועד מעצרו? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ד. כמה קטינים הוחזקו במעצר ימים לפרק זמן שמעבר ל-10 ימים ועד ל-15 יום סך הכול, החל ממועד מעצרו? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ה. כמה קטינים הוחזקו במעצר ימים לתקופה שמעבר ל-15 יום ועד ל-20 יום סך הכול, החל ממועד מעצרו? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מהם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ו. כמה קטינים הוחזקו במעצר ימים לתקופה שמעבר ל-20 יום? העותרת ביקשה מהמשיבה לפרט כמה מתוכם שוחררו ללא תנאים וכמה שוחררו בחלופות מעצר.
- ז. כמו כן, בנוגע לנתונים, שהתבקשו לעיל בסעיפים א-ו לשאלה זו, באשר לשחרור בחלופות מעצר, העותרת ביקשה מהמשיבה לציין לגבי כל חודש בנפרד, כמה קטינים שוחררו בכל אחד מסוגי חלופות המעצר הקיימות, בכלל זה מעצר בית, שחרור בערבות, הרחקה, מעצר בית בתנאים מגבילים, פנימייה, מעונות שיקום, וכו'.

מיצוי הליכים

8. כאמור ברישא של עתירה זו, הבקשה שבנדון נשלחה למשיבה ביום 6.9.2016.
9. ברם, בעוד שלמשיבה ניתן סד זמנים של 30 יום למתן החלטה או הודעה על הארכת התקופה, הודעה מטעמה של המשיבה בדבר הארכת המועד נשלחה 49 ימים לאחר הגשת הבקשה. ביום 25.10.2016 שלח עו"ד פקד יניב המי, בשם הממונה על חופש המידע, ק' היחידה לתלונות הציבור, מכתב לעותרת ובו הודיע כי "בהתאם להוראות סעיף 7 ב' לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, החליטה הממונה על חופש המידע להאריך את התקופה לקבלת החלטה בבקשתך ב-30 יום נוספים", בנימוק כי "טרם התקבל מענה מהאגף הרלבנטי וכן עקב עומסי העבודה".
- העתק ממכתבו של עו"ד פקד המי, בשם הממונה על חופש המידע, ק' היחידה לתלונות הציבור, מיום 25.10.2016, מצורף ומסומן ע/2.
10. יצוין, כי 30 הימים הנוספים שהתבקשו מטעם המשיבה עברו מזמן. אילו היתה המשיבה מעוניינת בהארכה נוספת, היה עליה להודיע על כך בתוך סד הזמנים הקבוע בחוק. סעיף 7 (ג) לחוק קובע:

ראש הרשות הציבורית רשאי להאריך, הארכה נוספת, את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), בהחלטה מנומקת **אשר תישלח למבקש תוך התקופה האמורה**, אם בשל היקפו או מורכבותו של המידע המבוקש יש צורך להאריך את התקופה; ההארכה הנוספת לא תעלה על התקופה המתחייבת מהטעמים האמורים, ובכל מקרה לא תעלה על 60 ימים.

11. הנה כי כן, עברו 99 ימים מאז הוגשה הבקשה, ו-50 ימים מאז מכתבה האחרון של המשיבה בו ביקשה ארכה של 30 ימים, אולם עד עתה, טרם התקבל כל מענה ענייני לבקשת חופש המידע של העותרת.

הטיעון המשפטי

זכות הציבור לדעת ולקבל מידע מרשות ציבורית

12. חופש המידע הוא עקרון מרכזי במדינה דמוקרטית, המהווה מקור ראשון במעלה לפיקוח על רשויות השלטון והגנה על זכויות האדם.

תכליתו של חוק חופש המידע לאפשר שקיפות על פעולותיה של הרשות הציבורית ולאפשר יכולת בקרה מושכלת של תפקודה. "נגישות רבה יותר למידע תסייע לקידום של ערכים חברתיים ובהם שוויון, שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם, ותאפשר גם בקרה טובה יותר של הציבור על מעשי השלטון". (הצעת חוק חופש המידע, התשנ"ו-1996). עת"ם (י-ם) 717/02 **הרב עו"ד אורי רגב נ' יד ושם**, תק-מח 2002(3), 6893, עמ' 6896.

13. בעע"ם 9135/03 **המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ**, תק-על 2006(1), 697, עמ' 704, נאמר כי:

נאמן לתכליות אותן מיועד חוק חופש המידע להגשים, פותח החוק בסעיף 1 בהצהרה כללית ורחבה על דבר קיומה של הזכות לקבלת מידע מרשויות הציבור בקובעו: לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה. בספרו "הזכות לדעת באור חוק חופש המידע" מציין פרופ' סגל כי סעיף זה הוא "סעיף המפתח, שעליו נשען החוק כולו. הוא מהווה את 'אבן השתייה' שעליה נשענת הזכות החוקית לקבל מידע מרשות ציבורית" (ראו סגל, **הזכות לדעת באור חוק חופש המידע**, 97).

14. המידע שמבקשת העותרת לקבל מהמשיבה הינו מידע שיש בו לשפוך אור אודות מעצר ימים של קטינים ותושבי ירושלים המזרחית. אמנם, חוק חופש המידע מאפשר לרשות הציבורית לדחות בקשה לקבלת מידע, אך זאת בעילות ספציפיות, שעל פניו נראה כי אינן מתקיימות בענייננו (ראו סעיפים 8 ו-9 לחוק). נשוב ונדגיש כי המשיבה לא טענה כי על הבקשה להידחות (שהרי, כאמור, עד למועד כתיבת שורות אלו לא קיבלה העותרת כל התייחסות עניינית ומלאה לבקשתה). אשר על כן, העותרת שומרת לעצמה את הזכות להתייחס לכל טענה שתועלה לראשונה, אם תועלה, על ידי המשיבה, לאחר הגשת עתירה זו.

התנהלות המשיבה ואי העמידה בלוחות הזמנים שנקבעו בחוק

15. התנהלות המשיבה בענייננו מהווה הפרה של חוק חופש המידע:

פעם ראשונה הפרה המשיבה את הוראות החוק, שמחייבות את הרשות להודיע למבקש ללא דיחוי, ולכל היותר תוך 30 יום, על החלטתה בבקשה. כאמור לעיל, המשיבה לא עמדה בסד זמנים זה והודיעה על הצורך בארכה באיחור של 19 יום.

פעם שנייה הפרה המשיבה את הוראות החוק כאשר לא פעלה במסגרת הזמנים שהוקנתה לה לצורך מתן הודעת ארכה נוספת. הרשות יכולה אמנם להאריך את תקופת מתן המענה לבקשה בשלושים יום נוספים, **מטעמים מנומקים** (סעיף 7(ב) לחוק). ברם, כמפורט לעיל, המשיבה לא טרחה להאריך את התקופה בהתאם להוראות החוק ובמסגרת הזמנים שנקבעו לעניין.

פעם שלישית הפרה המשיבה את הוראות החוק כאשר פעלה בניגוד להוראות סעיף 7(ג) לחוק. סעיף זה קובע כי "ראש הרשות הציבורית רשאי להאריך, הארכה נוספת, את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), בהחלטה מנומקת אשר תישלח למבקש תוך התקופה האמורה, אם בשל היקפו או מורכבותו של המידע המבוקש יש צורך להאריך את התקופה; ההארכה הנוספת לא תעלה על התקופה המתחייבת מהטעמים האמורים, ובכל מקרה לא תעלה על 60 ימים".

פעם רביעית הפרה המשיבה את הוראות החוק כאשר גם בחלוף למעלה משלושה חודשים תמימים לא סיפקה מענה מלא וענייני לבקשת העותרת, באופן שיהלום את מטרות החוק.

16. יפים לענייננו דבריו של כב' השופט סולברג בעת"ם 8476/08 **המוקד להגנת הפרט נ' שר הפנים** (עתירת אי מענה לבקשת העותרת לקבלת נתונים בדבר שלילת תושבות מתושבי קבע בירושלים המזרחית בשנים 2006-2007). בהחלטתו לפסוק הוצאות כנגד המשיבים, קבע כבוד השופט, בין היתר, כי:

אינני מקבל את טענת המשיבים כי השיהוי במתן המענה לדרישת העותר לקבלת מידע מלכתחילה הוא שיהוי קל. **קביעת המועדים על פי החוק לא נעשתה לשווא ונועדה להבטיח מצב שבו מבקש המידע והרשות אשר בידיה נמצא המידע לא יצטרכו לבוא לפיתחו של בית המשפט על מנת לדון בסוגיית המועדים.** (עת"ם (י-ם) 8476/08 **המוקד להגנת הפרט נ' שר הפנים**, פסקה 5 (פורסם בנבו, 26.11.2009); ההדגשה הוספה).

17. לענייננו אף הולמים דבריה של כב' השופטת ד"ר אגמון-גונן בהחלטת ביניים בעת"ם (ת"א-יפו) 16439-02-10 **המוקד להגנת הפרט נ' מתאם פעולות הממשלה בשטחים**, מיום 20.6.2010. בהטילה על המדינה הוצאות בסך 35,000 ₪, בין היתר, בגין הפרת מגבלות הזמן של הקבועות בחוק, קבעה כב' השופטת כי:

יש שלב שבו האיחורים והזלזול בחוק ובהחלטות ביהמ"ש אינם בעיה מנהלית עוד. יש תחושה כי המשיבים לא הפנימו את הוראות החוק. לא יתכן כי לא תהא כל התייחסות במשך למעלה מחצי שנה לבקשה למידע כאשר החוק קובע מגבלה של 30 יום. **לא יתכן כי נדרשות עתירות לא בכדי לתקוף את החלטת הרשות אלא בכדי לקבל החלטה שכזו.** (הדגשות הוספו)

18. הבקשה נושא העתירה הוגשה עוד ביום 6.9.2016. בחלוף למעלה משלושה חודשים ממועד זה, עדיין לא ניתן לה כל מענה ענייני, כמתחייב מתכליותיו ומטרותיו של החוק.

19. נוכח האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבה להשיב לבקשת העותרת לאלתר ולמסור לידיה את מלוא המידע המבוקש. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיבה את הוצאות העותרת ושכ"ט עו"ד.

עביר ג'ובראן-דכוור,

14 בדצמבר, 2016

עורכת דין

ב"כ העותרת

[ת.ש. 94654]